

Co se učíme kromě počítání?

Vzdělávací cíl: Žáci dokáží v textu odhalit propagandistické prvky. Popíší vlastními slovy, co autor propagandou sleduje.

Klíčová slova: druhá světová válka, vzdělávání, propaganda, škola, dobové perspektivy, vidíme pod povrch pramene

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ČTENÍ TEXTU SLOVNÍ ÚLOHY (3 min.)

Prohlížení stránky učebnice pomocí lupy.

2 ANALÝZA SLOVNÍ ÚLOHY (5 min.)

Označování pasáží, které nejsou potřeba pro vypočítání úlohy.

Žáci mohou označit celý první odstavec slovní úlohy, citově zabarvené výrazy („zvláště krutý“), podmiňovací způsob („by bylo“), letopočty, zeměpisné určení („Německo“, „německý“).

3 PROMÝŠLENÍ ZÁMĚRŮ AUTORA (5 min.)

Pomocí škálování žáci odstupňují možné záměry autora, a odpovídají tak na otázku: 🗨️ Co se snaží autor slovní úlohy žákům sdělit?

Všechna tvrzení jsou pravdivá. Důležité je, aby žáci nad každým tvrzením přemýšleli a dokázali vnímat časové roviny textu (úloha mluví o situaci po první světové válce, je otištěna v učebnici z doby druhé světové války). Lze diskutovat, jaký záměr je pro ně ve slovní úloze výraznější a jaký méně.

4 ZKOUMÁNÍ ZMĚN PO VÁLCE (2 min.)

Porovnávání podoby stejné stránky učebnice před válkou a po ní za pomoci lupy.

5 INTERPRETACE SLOVNÍ ÚLOHY (5 min.)

Odpovídání na otázku: 🗨️ Proč se tato úloha vyskytla v českých učebnicích v průběhu 2. světové války?

Žáci by měli přijít na to, že i učebnice matematiky podporovaly soudobé politické názory a politickou situaci. Tím, že jim předložily „tvrdá“ data, která žáci sami vypočítali, měly vytvořit zdání pravdivosti a objektivity údajů.

Pasáže poukazují na utrpení Němců po první světové válce, ospravedlňují konání Němců během druhé světové války a poukazují na „zlé“ státy, které německá armáda okupovala. Aby se žáci dokázali lépe vcítit, ukazuje úloha utrpení stejně starých žáků, jako jsou oni sami.

Po válce bylo potřeba rychle vydat učebnice, v nichž nebude nic německého. Nejrychlejším způsobem bylo úlohu vymazat.

Další možnosti zapojení do výkladu:**Poznámky:**

- a) *Jaké to bylo být školákem v protektorátu? Lze využít např. web skolakemvprotektoratu.pamatnik-terezin.cz.*
- b) *Mnohé úlohy byly po válce přepisovány, členové NSDAP v nich byli nahrazeni družstevníky. Můžete nechat žáky přeformulovat úlohu podle komunistické propagandy v 50. letech (Např.: Formulujte úlohu tak, aby propagovala sběr mandelinky bramborové při školních brigádách.)*
- c) *Co by úloha mohla propagovat dneska? Můžete žáky nechat formulovat úlohu např. s roboty, automatizací, vyjádřením vztahu k zahraničním dělníkům atd.*
- d) *Práce s úlohou č. 376 – Inflace. Co se měli žáci dozvědět z této slovní úlohy kromě výpočtů?*